

Rusi ponovno uzmiču. General Puhalo unišao u Kovel. Talijani suzbijeni. Potopljen ruski brod.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 24. augusta. (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.
Neprijatelj, koji je odoljevao sjeverozapadno Brest-Litovskog, suzbijen je ponovno jučer u okolici Vierhovicha i Rimana te prisiljen na uzmak. Broj zarobljenika, što jih učini u zadnjim borbama vojska nadvojvode Josipa Ferdinanda, iznosi četiri časnika i 1300 momaka. Sjeverozapadno Vlodave potisnuli su naši saveznici neprijatelja opet te su predobili značajnu prostora. Austro-ugarsko i njemačko je konjantiš generala topništva Puhala poslao u Kovel goniti neprijatelja i prozire daje prema sjeveru. U istočnoj Galičiji vlada mir.

Talijanski bojište.
Na južnom je križu primorske fronte oborilo teško naše topništvo neprijateljske nepove na uscu Zlobe. Daje je razvijena talijanska obalna baterija kod Gollmette. Neprijateljska je pjesadnja, koja se ustalila nasuprot naše pozicije na južnoj istočnoj Tržica, napustila svoje jarkove i izbjela pred našom topničkom paljbom. Naše su čete krvavo suzbile dvije sljedeće nastupe istočno Polazza i kod San Marina tri navale, što su doprile u blizinu naše bojne fronte. Isto se tako izjavila najvećer bovala jačih neprijateljskih sila na dominsku predmostu utvra. U utvrđenom prostoru Bovera i Hrabla primiče neprijateljska pjesadnja mjesticima blizu naših linija. Naše su tvrđve na visoravnju obilježile i Lavarona stajale jučer opet u najmoćnijem topničkoj vatri. Neprijateljsko je topništvo počelo strjeljati i na naše pozicije na Stülfer Strci.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 24. augusta. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:
Zapadno bojište.
Navale na pozicije Barrenkopfa i sjeverno suzbijene su.
Istočno bojište.
U bojovima južno i istočno Kovna zarobili smo 9 časnika i 2600 momaka a zaplijenili osam strojnih pušaka. Sjeveroistočno i južnoistočno Kieštele neprijatelj je jučer ponovno suzbijen. Progon prihvaćuje se biovalogoj sumi. Neprijatelj

je izgubio preko 4500 zarobljenika i 9 strojnih pušaka. Prije navale njemačkih i austro-ugarskih četa, što su prodirale preko Pulve i Baga istočno od uscu Pulve, napustio je neprijatelj svoje pozicije. Gonimo neprijatelja. Na južozapadnoj su fronti izjurišane uzvisine kod Kapitova. Naše čete, što prodiraju kroz močvarno područje sjeverno Vlodave, proganjaju jučer suzbijenog neprijatelja.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 24. augusta. (D. u.) Glavni stan javlja:
Ponovna neprijateljska navala dne 24. augusta na fronti Anafora bila je potpuno odnijena protunavalom uz teske gubitke po neprijatelja. U bici dne 21. ovog mjeseca pretrpio je neprijatelj ogromne gubitke. Samo pred dijelom naših jara ka leži 500 mrtvih. U odsjeku Arburunja i Seddihara ništa važnijeg. Na fronti Irlaka zadali smo Engleskom odjeljenju kod Akike na Eufratu velike gubitke i oteli 200 pušaka.

Uzrujanost u Rumunjskoj.

B u d i m p e s t a, 24. augusta. Jedva iz „Tempa“ doznalo se sadržaj note Bugarskoj, ida se istoj najozbiljnije očealo dio rumunjske Dobrote. Ova je vijest pobudila veliku uzrujanost u Rumunjskoj. Konzervativne stranke dižu proti tobe ogorčene prosjeđe. „Rumunjska je dosla zrela, da svoje prilike sama uredi. Nitko ne može u ime Rumunjske davati kakve obveze. Vijest najbolje dokazuje kakva središta upotrebljavaju velevisiti napram malim državicama. Dužnost je vlade, da publiku informira o pravom stanju stvari. Ako je publicirana nota autentična, zahtijeva ugled zemlje, da profi tome energično prosvjeđuje. Najmanji dio rumunjske zemlje jest svet i samo cijeli narod ima pravo da o tomu odlučuje i nitko drugi.“ Ako objavljenje nije autentično, onda zahtijevaju stranke, da to vlada demitira.

Treća i zadnja slika.

H. Mlad je čovjek. Ima mu 36 godina. Sitna je uzrast, kustravih brkova i sivih oju. Smiješi se i mudro se obazire. Ništa mu ne izmakne. Prava lica.
Prije dvije i pol godine došao je u kaznionicu radi krađe novaca na sajmu. Odsjedio je svoje dvije i pol godine, te je prije pol godine otpušten.
Na rastanku samo se porazgovorilo o budućnosti.
Uvjerava me, da je to posljednja njegova kazna, da više ne će krasti.
Na pitanje, čime će prehraniti sebe i svoju obitelj, odgovorio je, da će se baviti trgovinom, naime prodajom kabluva i druge silne robe na sajmovima.
Odmah sam mu rekao, da se to ne valja, jer sam znao, da će se opet uplesti u kakvu krađu, ako ode na sajam. Zaključio mi se, da toga ne će biti. Tako je ostavio kaznionicu. Evo ga nakon pol godine natrag.
— „Oho! H! Zar vi?“

Ruska prijeti Bugarskoj.

Berlin, 24. augusta. „Novoje Vremga“ polemizira proti izjavljanjima Bugarskog lista „Mir“, da mora Bugarska dobiti Kavala i Macedoniju odmah ili barem onda, kada budu srpske čete dospjele preko Albanije do Jadranskog mora, a kada budu Grci zapojej južnu Albaniju. To bi značilo varati bugarski narod, ako se njegove pravedne zahtjeve hoće spojiti sa problemom Bosne i vila-jeta Smirne.

Bugarska — Grčka.

G h i a s s o, 24. augusta. Bugarski poslanik na kvirinalu, Stankov, imao je pogovor sa dopisnikom „Corriere della sera“ o odstupu Kavale, o kojoj ovisi udes Evrope. Interesantno je priznanje „Corriere della sera“ u uvodu intervjua, da je Grčka oslsete u Maloj Aziji označila manjima nego li novostvo entente. Sada se jedva razumije protestnu notu Grčke napram zahtjevima entente.

Car Ferdinand i bugarski časnik.

S o f i j a, 24. augusta. Prijedlom godišnjice ustupjenja na prijeloz car Ferdinand da je časnički zbor u Sofiji banke. Časnik, koji je govorio u ime časničkog zbra svrpio je zadržavci riječima: „Kaznite miom vladaru, da smo spremni razviti opet zastavu, da je svaki bugarski časnik pripravljn da se žrtvuje za svetu Bugarsku stvar te da ne će mirovati, dok se ne obistine narodni ideali Bugarske i ne bude kraji naš krunisan carom sviju Bugara.“ U tom je smislu odaslana i kraju hrzojavna čestitka.

Engleski odgovor Venicelosu.

A t e n a, 24. augusta. Engleska je vlada odgovorila na upit, što ga je engleski poslanik na zamolbu Venicelosovu poslao u London, u kojem se pitalo, u koliko će engleska vlada odustati od svojih prijašnjih zahtjeva. Odgovor se engleske vlade označuje na krugovima venicelista kao povoljan.

S o f i j a, 24. augusta. Ovdje vlada mijenja, da ne će Grčka dosadašnju politiku, usprkos promjene ministarstva, još neko vrijeme mijenjati. Uprav ministarstvo krizom hoće da Grčka napram ententinih prijedloga pridobije na vremenu, neka se ententa hoće prije da uvjeri o tome, kakvu će politiku Grčka u buduću voditi. Prava izjava mjerodavne ličnosti ne će promjena kabineta u ničem promijeniti kurs napram Bugarskoj.

Srpski vojnici.

Z ō r i c h, 24. augusta. Da se za aktivne operacije dobije čim više vojnika, odredio je srpski ratni ministar, da upotrebi za etapu službu sve invalide i ranjenike, koji su još sposobni za službu.

Srpski odgovor.

B u d i m p e s t a, 24. augusta. Prama vijesti, što je stigla u Bukarest iz Niša, srpska će vlada koncem ove sedmice predati odgovor ententi na njezinu notu.

Sjedinjene države i torpedovanje „Arabica“.

A m s t e r d a m, 25. augusta. Reuterov dopisni uređ javlja iz Washingtona: Vijest, da je „Arabie“ potopljena, učinila je dubok utisak u tamostjnih zvanicimn krugovima. Očekivalo se tamno stalno, da se nakon zadnje note neće ništa desiti, što bi moglo pogorsati već napete odnose između Sjedinjenih država i Njemačke. Wilson da je popodne i uvečer nastojao, da saznaje potankosti o dogodjaju, a da se nije nikako izrazio o slučaju, jer nije bio vijesti iz službenih vrela.
Reuterov dopisni uređ javlja, da vlada radi toga u čitavoj zemlji veliku uzrujanost, ali da potkripi svoje prikazanje citira kao obično samo četiri New-Yorksa lista, što su poznata kao pristase trojnog sporazuma.

Položaj na Balkanu.

L u g a n o, 24. augusta. „Giornale d'Italia“ označuje situaciju na Balkanu vrlo nejasnom. Njegov mu dopisnik javlja iz Sofije: Ponudba četvornog sporazuma sadašnja, da se Bugarskoj odmah ustupi Mecedonija, Kavala i Seres. Za to bi morala Bugarska Turškoj odmah navijestiti rat i pomoći osvovati Carigrad, Bugarska bi iz svrsenog rata dobila novcanu pomoć, Mecedoniju i turske zemlje do erte Enos-Midija. Bugarska mora zato odreći se Sotuna, Vodine i Iskiba. — U Nisu bilo je prošle srijede ministarsko vijeće pod predsjedanjem prijelozonastojednika, a Skupština će razpravljati u izvanrednoj sjednici o prijedlogu entente. Od Grčke se ne očekuje, da bi što popustila, jer je kraji protivnan, da bi se ma i najmanji dio grčkog područja odstupio Bugarskoj.

Mržnja protiv Nijemaca u Rusiji.

L o u d o n, 24. augusta. „Morning Post“ javlja iz Petrograda: Stranka desnice zabija, da se uvodu drastične mjere proti svim osobama u Rusiji, koje imadu njemačko ime. Kadeti naprotiv opominju, neka se ne zapliene imanja njemačkih kolonista, posto bi to moglo uroditi plaćkanjem od strane samih seljaka.

Nezadovoljstvo u Duml.

P e t r o g r a d, 24. augusta. „Rijec“ je nezadovoljna sa zaključkom Dume, prama kojemu je sva moć u povjerenstvo za municiju prenesena na ratnog ministra, te mu je dodijelila članove Dume kao savjetnike i nadziratelje. List izjavlja, da je ovo dvojne nepoifivo. Da se to zaključio kriva je oktobrističko-narodna većina parlamenta, koja nije htjela da se

Iz predavanja dra Silovića o pijanstvu.

(Dalje.)
Grozno je i pomisliti, kojim je mirom taj starić usmirio zela na očigled svoga unuka. Neprestano svadje, bojazan za život i imetak mora da su živce stavili i uzdržali u neprestanom trzaju. Na koncu je u njemu sazeala odluka. Cin njegov nije dočeka snage ili junstva, već njegove slabosti. Nije bio kađar izjavovati joj sa mladim i snažnijim zetom, pak ga je na spavanju maknuo s puta.
— „Postoje čina? Sinsajno ga, što veli: „Kako ste sproveli onih osam godina poslije smrti zeta?“
— „Kako sam ih sproveo? Mirno, radio sam svoj posao.“
— „Nije li vas bilo strah?“
— „Jeste. Bojao sam se omoga, što me je stiglo.“
— „A savjest?“
— „Bojao sam se, da ću biti zatvoren.“
— „Vidim tu kod vas krunicu i molitvenik. Čini se, da ste pobožan čovjek.“
— „Jesam. Ja ne bih nikada legao u krevet prije nego izmolim krunicu.“
— „A jeste li to učinili i omn večer, kad ste zela ubili?“

— „Nego! Kakav bilh ja kršćanin bio, kad bilh išao spavati bez molitve?“
— „Kako ste spavali omn večer?“
— „Dobro! Ja sam se Bogu pomolio i njemu se preporečilo, legao sam i zaspa, a utjuro išao sam na posao.“

— „Na žalos, gospodine, evo me opet.“
— „Tko je imao pravo prije pol godine, ja ili vi?“
— „Vi! Volio bilh, da sam ja zadržao pravo.“
— „I ja bilh volio.“
Tako je taj čovjek nakon kratkog vremena drugi put došao u ovi kaznionicu, a prije toga već je pretrpio dvije kazne radi zločina krađe, jednu u Gracu, a drugu u Mariboru.
Zasto krađe? Naučio se krasti, i sada krađe kao da mu je to znanal. Je li nasljedno opterećen? Nije. Otac i mati su mu posteni, a ni od roditelja nije nitko tat, kazlog valja tražiti drugdje. Ostao je rano bez roditelja, koji su umrli. Kao četrnaestogodišnjik dječak pošao je s nekim znancima iz susjednog sela na sajmove, trgovinč kablovima, kosarama i sličnom rohom.
Prije nego se dalje pozabavimo s njime, moram koju spomenuti o tim njegovim susjedima.
Oni su iz malog sela u Zagorju (varazdinska županija). U tom selu imade čitavih obitelji, koje se have krađama, i to samo krađama na sajmovima. Kod kuće ti ljudi ne krađu ništa. Oni krađu samo na sajmovima, i to redovito samo novac. To su seljaci džepari. Oni obilaze

sve sajmove u Hrvatskoj, Stajerskoj i susjednim županijama Ugarske. Posljedica toga jest, da ih imadu u tamnicama svih tih zemalja. Žene ostaju kod kuće i obrađuju omu malo zemlje, a mužaradi ih „po trgovini“. Nitko se u selu ni čudi, kad kojega dalje vremena „ona kući. Znaudu, da je „umutur“.
I u ovoj kaznionici imade ih iz toga sela uvijek po nekoliko, a vrlo često dolaze upiti od sudova u Gracu, Gajju itd. za pojedine ljude iz tog sela, koji su već bili u ovoj kaznionici. Dokaz, da je opet novca stvar u tučaju.
S ovakvim ljudima pošao je il. u trgovinu, kad mu je bilo četrnaest godina. Brzo je on shvatio, koji je grana „trgovine“ unosnija, te se njome počeo baviti. Dakako, iz početka kao pomoćnik i na malo, a poslije kao majstor i na veće. Sreću mu se čas nasmijala, čas mu okrenula ledja.
Velu, da je nešto novaca zaradio, kupio nešto zemlje i kvuću sazidao, ali je izgorjela.
No kao što svaka trgovina ima gubitaka, tako nije ni on uvijek dobro prošao. Dosada je četiri puta ostudjen radi zločina krađe, a radi prekrsajna krađe — ni broja se ne zna.
(Dalje slijedi).

izabere nadzorničko povjerenstvo. List se onda obraća na stranke desnice, koje žele da se Duma zaključi nakon što budu primljene sadašnje zakonske osnove i naglasuje, da je neophodno potrebno, da Duma u ovim kritičnim časovima ostane na okupu.

Dne 14. augusta bila je prva javna sjednica Dume. Ona je bila poniknuta istim kritičnim duhom, kao prva sjednica otvorenja. Vođa kadeta Adesnov, rekao je da se novim zakonima ne čini ništa pridobiti, ako izvršenje zakona ostane u rukama sadašnjeg birokratizma. Spomena je vrijedan govor socialiste Cenkvala, koji je većini predbacio, da čini izdajstvo na narodu, posto ne čini ništa da se uvede politička sloboda. Rezultati su rata uzasi, ali obzirom na ruski sistem razumljivi. Zastupnici radništva su se protivili stupiti u povjerenstvo za municiju posto bi radi svoje opozicije svršili u Sibiriji. Govornik je bio radi svojih napadaja na Dumu isključen od triju sjednica. Vrlo je oštro govorio i zastupnik revolucionarne seljačke stranke, Karenko.

Pitanje municije.

Paris, 24. augusta. „Temps“ piše: Državni podtajnik za ratnu municiju i topništvo pozivlje sve industrijalce, da priprepe ratnom ministarstvu točan popis svih strojeva, što se nalaze u njihovim tvornicama.

Sastanak Poincareua sa engleskim i belgijskim kraljem.

Berlin, 24. augusta (D. u.). „Lokal-anzeiger“ javlja iz Kopenhagena, da su prijedno stigli u Chantillyju u Poincare i kraljev engleske i Belgije. Malo vremena zatim došli su i French. Zatim se održalo dulje ratno vijeće.

Poljsko pitanje.

Berlin, 24. augusta. „Dzienen Poznanski“ dodaje članku lista „Berliner Politischen Nachrichten“ u kojem se veli, da je svaki govor o budućem obliku poljskog pitanja preuranjeno. Slijedeće opaske: „I po našem mišljenju“ je ticanje poljskog pitanja ne samo preuranjeno, nego, iz poljsko-narodnog gledišta, steno. Ako se već danas hoće da nastupi sa kakovim projektom, prozročit će to samo trenvanje među Poljacima.“ Moramo si predočiti, da će sudionistvovanje Poljaka kod budućeg sastavljanja poljskog pitanja biti nezgredno. Poljaci su svoju kr. lijevu na raznim bojištima u trim vojskama. Iz svršenog rata, oni će odvesti od dobre vođe pobjednika. Povjest uči, da je u politici pojam zahvalnosti posve nepoznat, ili jako malo poznat: ovdje odlučuju samo državni ili narodni interesi. Poljaci mogu dake računati na ispunjenje svojih težnja samo u toliko u koliko bude to u interesu države. Prama tomu ne mogu već danas Poljaci zauzeti svoje stanoviste. Varsavski listovi preporučuju Poljaciama mir i samo mir, te ne čine ni da bi se priredjivale narodne svečanosti ni pjevalne himne. U Njemačkoj je raspravljano o budućnosti Poljske zabranjeno i od strane države i od strane vojničkog zapovjedništva. Protivno, neutralni, osobito švicarski listovi, o tome hoće da mnogo raspravljaju, koje članke ponajviše Poljaci sastavljaju. Ovi članci nesamo da stvari ne koriste, nego mogu još i više zapletiti dobru stvar.

U Njemačkoj se govori, da će se iza rata svakako promijeniti politika protiv Poljaka. Poljaci u to tvrdo vjeruju. Bilo bi nerazumljivo, o, da se ne prihvatiti ruku pomirnice. Poljaci obzirom na svoju stvar žele centralnim vlastima potpunu pobjedu. Njihova će pobjeda dovesti i Poljacima potpunu slobodu, za kojom toliko godina žude. Nu još nije? Njemačke u ovom ratu dokazala toliko moći i sposobnosti, da će u slučaju pobjede nepoznato glas najviše vrijediti, pa tako i u poljskom pitanju. Članak svršava: „U životu čovječjem, kao i naroda, je uvijek tako, da veće stvari postavljaju u pozadinu manje stvari. Proslota ne možemo promijeniti i samo budućnost odlučit će o životu naroda. Iz ovog razloga težimo za tim, da stvorimo uvjete naše bolje budućnosti i ovaj obzir ustanoviti će naše stajalište napram njemačkoj carstvu.“

Petar Carp obolio.

Berlin, 24. augusta. „Kölnische Zeitung“ javlja iz Bukareste, da je stari konservativni političar Petar Carp opasno obolio te da je njegovo stanje veoma ozbiljno.

Reichstag odgovjen.

Berlin, 24. augusta. (D. u.) Reichstag odgovio se do 30. novembra.

Nova zabrana alkohola u Rusiji.

Kopenhagen, 24. augusta. Skupsina seljačke stranke predložila je Dumi zakonsku osnovu, da se zabrane u Rusiji za uvijek sva žestoka pića, dake rakiju, vino i pivu.

Albanija.

Albanija je zemlja, koja je u par godina promijenila mnogo boja i geografskih granica.

Naprije je bila stogodisnjim Arnautskom zemlja divlje bračnog života. Dok je živila u braku s Turskom, nastojala je mnogo puta izvrći se iz njezina sklopa, kad se balkanskim ratom odjeljila, težila je opet Turskoj i okrenula oštrinu protiv Srbije i Crnogorica. Ovi su uslijed pritiska evropskih vlasti pogotovo na akciju Austrije, Njemačke i Italije morali napustiti zaposednutu albansku zemlju i iza se povući natrag u Srbiju i Crnu Goru.

Kasnije je došao Prince Wid, htio je da taj puk predjbe za sebe, mislio je utemeljiti svoju krunovinu. Buknuo je rat protiv Srbije i Rusije. Prince Wid je vidio da nema uspjeha i da mu je uzaludan napor, da i dalje nastavi svoje kratko vladanje, kraj takovih divljih odnošaja; s druge je strane ojačao svojom dužnosti, kao njemački Prince, stupio u službu domovine. I on je iza rata, sasna jednostavno, bez ceremonija, napustio jednu zemlju Albaniji i Albanca i otplutio se u svoj zavičajni — omdana porajanski kraj. — On je otišao. Njegovim odlaskom nastupije stari običaji tog na pola još divlje puka. U Albaniju je ista sprska i crnogorska vojska sa sjevera i istoka; sa juga okupirane neke južne krajeve Grčke bande — a s juga Italija.

Cesto izbijaju nakon toga novinski glasu o raznim mjesnim bunama, koje dižu međusobno albanski poglavice.

Prema današnjoj situaciji, reč bi, da će nestati prošle i današnje Albanije, koja ovog puta ima da prema svim znacima plati kožom za drugo.

Tako bi htio četvrti sporazum! Ovaj treba pomoći balkanskih neutralaca, pogotovo Bugarske.

Bugarska bi imala da svojim zgodnim položajem pritise Tursku, da bugarska vojska marsira prema Cataldži i da najkraćim putem prebaciju vojsku prema Bulairu. Zatovorivši glavine Turke, apotom i njihove glavine sile na Galipolisu.

To hoće vlasti četvornog sporazuma, zato sile Srbiju, da zapise Makedoniju, njihov Oherid i toliko željeni Bitolj u zapis Bugarskoj, jer ona lo hoće.

Srbija, hoćeš, ne reš, reš bi da će postupati.

A čime da se onda zadovolji omrdnjemu, srbitu Srbiju? Pa Srbija želi na more.

Nato, kao da pogađja odgovor Dr. Georg Koletski biskup u albanskoj Šapi. On veli u „Reichspost“ medju inim: Mi smo maleni ljudi u Evropi, nemamo djeda ni šunkundija, koji bi podigli nam i prst na našu obranu, dok se za Srbiju digao cijeli svijet! I zato se za Srbiju toliko brijuu?

Ako nas ne spasi Austro-Ugarska, mi smo izgubljeni.

Za nas je Albanca jedno te isto; pripali mi Italiji, Grčkoj, Srbiji ili Crnoj Gori! To za znači da je za nas odbila posljednja ura! Mi smo onda poput evropske sruvine određeni da nas nestane sa lica zemlje. Mi Albanci — veli dalje biskup Koletski — nijesmo još nikada posjedjivali nikakvih albanskih skola, ta turška ih je vlada zabranjivala, tako smo imali samo one skole, koje smo mi svojim dobrovoljnim većinom katoličkim novcem uzdržavali. Naprotiv je Turska vlada dala podignuti tuđinske, muslumanse skole, koje su uvele korov medju Albanca. Ako smo do danas sačuvali karakter Albanaca, možemo, da to zahvalimo našoj osamljenosti, da ćemo se, nakon što nas budu učlanili medju tuđe narode bez sumnje, naskoro ogriistiti. Tdija će vlada uvresti u sve urede, škole, crkve, i t. d. obvezatni svoj jezik. Tko ne sumnja u naše konačno izumrće? Na koncu članka pozivlje Dr. Koletski našu monarhiju u pomoć, na koju jedinu da se još mogu osloniti, te kojoj zato žele pobjedu.

Gospodarski savez entente.

Kako smo u kratko javili u našem listu, Maggiorino Ferrarri pisao je u „Stampi“ o finacijsalom položaju Italije. U svojem listu „La nuova antologia“ razvijao je misli, kako bi se stvorio gospodarski savez izmedju četvornog sporazuma.

Ferrarri program uzbudio je u Italiji živalne rasprave, te nastoje od raznih strana da ga poboljšaju. Najstrastveniji je Mario Alberti u listu „Ide Nazionale“. On bica prijedlogo Ferrarrije, pa ih nazivlje utopijama, posto njegov program ne zahtjeva ni vise, ni manje, nego zajedničku upravu državnih dugova sviju saveznika, ujedinjenje njihovih banaka i krednih zavoda. Dalje predlaže Ferrarri, da bi sv žedave plaćale jednaki postotak interesa na svoje dugove. Alberti veli, da takav program oduzima svim državama slobodno gospodarsko kretanje, te bi jači morao podnašati breme za slabijeg. Takve žrtve u ratno su doba moguće, ali u mirno je doba to svakako isključeno, jer bi porezovnici bili protivni toga.

Zahtjevi Ferrarrije su vrhunac onoga, što se dosada upoe u gospodarskom pogledu donijelo u tom na tapet, te ne pomnijljivo, kako je mogao jedan čovjek, kao što Ferrarri, podati u javnost što takvo. Kako je on mogao postaviti veliku Englesku uz lok uboge Crngore, Velika je naivnost misliti, da će četvrti sporazum biti trajan. Već eto sada usjedna rata nalazimo toliko protivnika izmedju člava četvornog sporazuma. Što drži ententu još slozno? Nista drugo nego samo mržnja do Njemačke. Kako čete da budu solidarni i nakon rata Englez sa Rusom i Talijanom, kada im to njihovi interesi ne dozvoljavaju. Prijedlozi Ferrarrije ugušili bi trgovački život, a time i život pojedinih država. Znatiželjni smo svakako, što će reći Englezi o ovim prijedlogom. Hoće li upoe u njima raspravljati? Jedino, što bi mogao Ferrarrije privrednog donjeti bilo bi: carinarski ugovor izmedju entente, ali i trijedni englesko riječ, da je put u Tipperary jako dug.

Millerandova obrana.

U zadnje doba množe se u Francuskoj tužbe radi nedostatka sanitetnog materijala. Zastupnici radikalne i socialistične stranke žestoko su za to napadali vodnog ministra Milleranda, komu su spočitavali, da se nije pravodobno pobrinuo za dobavu potrebnog materijala, te da je radi toga nasrtnadalo mnogo ranjenika. Velikom i pomjilivom nestrpljivostju otkievao se dakle u zadnjoj sjednici francuske komore odgovor ratnog ministra. Tribine i galerije bijahu dopune pune a u loži diplomata opazilo se u prvom redu talijanskog poklisara Tittonja. Nakon kratkih govora nek-kih narodnih zastupnika uzeo je riječi ratni ministar Millerand uz napetu pažnju slušaoca.

„Prije osam dana“, kazao je ministar, započeo neki pravi pravcati parnicu protiv ratnog ministra, raspravljajući o sanitetnoj službi. Vlastitom dostojanstvu i općem interesu dužan sam odgovor. Nekoji govornici prikazivaju prilike na takav način, kao da se u zadnje doba učinilo samo pogriješke i nehaljsja. Ja da sam pustio sve, da ide svojim putem te da sam sužanj svojih ureda i vrhovnog zapovjedništva, koje sam tobože povjerio sva svoja prava.

To se meni spočitnulo a ja hoću, da odgovorim bez strasti. Što mi ne će biti tesko, sjecajni se naši heroji i patnika. Vise puta mogao sam objasniti toj komori uspjeh naše ratne industrie. Postigli smo puno više, nego smo očekivali. Municijska kriza naših topova od 75 mm izgleda sada kao neugodan dan. Služba oskrbljivanja hranom razvijla se besprikorno. Akrepm dodate svi novi zahtjevi, koje smo ipak ustanovili, da smo postigli lijep napredak. A zasto da bude bas sanitetna služba iznimkom?

Eu ču, da odgovorim na sve činjenice, ali zato mogu da dam ukupni odgovor na sve upite i prigovore: Rat je iznenadilo našu sanilelu bas u preosvoti. Samo deset vojnih je žorova bilo snabdjeno novim materijalom. Bilo je dosta poteskova, da se svladala a osobito vazno bijaše pitanje prenašanja ranjenika. U prvim je sedmicama rata sastavljeno 110 sanitetnih vlakova, a danas raspolazemo sa 170 i 1000 automobila.“

Na prigovor, da je rob svojih podnacetnika u ministarstvu, odgovorio je Millerand, da on kao pravedan šef, mora da uvazi sve usluge, što su mu učinili sudjelovanjem njegovih podređenih. Ali kada nema čovjeka, koji nebi nakon promijene, Medjutim da je on u to doba promijenio gotovo sve odjelne predstojnike svojih ureda.

„Spočitnuli ste mi, da sam se prodao dušom i tijelom vrhovnom zapovjedniku. Ali kad ima država sreću, da joj služe vojskovođe besprikorne odnosi, nije i dužnost ratnog ministra, da opči s njim ne samo povjerljivo već i srdčno? To je tim laglje, što mi je bio Joffre u prijansko doba valjan suradnik. Svakako je odvjad od potrebe i mi a naša kontrola. Ali potrebna je ovoj kontroli i nekakva disciplina jer ja se potpunoma slažem sa Joffreom, kad on zahtjeva vlast i ugled, gdje jest odgovornost velika. A mi ne možemo moliti promjene u zapovjedništvu te u vojničkim stvarima iz političkog stajališta, kao to činiste, već jedino s vojničkom.“

Ministar je naglasio na svrstovu komornužnost jedinstva i sloge u francuskom narodu da opravda povjerenje saveznika da time omogući konačnu pobjedu.

Pitanje bugarskog istupa.

Bugarski je poslanik na Kvirnauzu Stančev izmjenio nekoliko riječi izvjestitelju „Corriere“ te mu na prigodnom rekao, da je još jedino viseće pitanje: odstup Kavale. Interesantno je što veli „Corriere“, da je Grčka navetnjanje oštele u Maloj Aziji za Kavalu nego li ih je prikazala štampa četvornog sporazuma.

Makedonija i Kavala.

K sadržaja posljednje note četvornog sporazuma veli udjelji dopisnik „Globe“ „male d'Italia“, da je Bugarskoj:

- 1) običana cijela t. d. prijedporna zona Makedonije, koja je temeljem srpsko-bugarskog ugovora iz godine 1912 imala pripasti Bugarskoj;
- 2) Bugarskoj je opunovlaštena da smjesti posljedne dotični teritoriji;
- 3) Oduka će o onom dijelu Makedonije, koji je uzrokovao drugi balkanski rat, nasti tek nakon sklopljenog mira. Ili će ovisiti o tome, koje i kolike će krajeve nakon rata Srbija da stekne.
- 4) Bugarskoj će se odstupiti Kavala i Senu s pravom, da te gradove smjesti posljedne.

Ako Bugarska primi ove prijedloge, te je dužna, da smjesti marsira protiv Turške.

Nakon porušenja Turske ima Bugarsko da pripre Dardanole, te cijelo područje današnje Trske do linije Enos-Midija: k tomu će dobiti finacijsku pomoć od četvornog sporazuma.

„Kölnische Zeitung“ dodaje nato, da je nemoguće, da će Srbija Grčke i takova što pristati, jer bi time bile znatno otkrivne njihove kraljevine. Ako pak pristanu priorniti će pritiskom.

Razne vijesti.

Kinematografske predstave u kazzalst. Ciscutti. Dne 21. i 22. augusta pridonovali su predstave u mjesnom kazalistu okruga 3000 K čitog kazzalst. Predsjedništvo Crenvog kriza javlja, da će budućeg četvrtika i subote biti ponovno predstave korist spomenutih drustva.

Zdravstveno mjeře. Povjerenstvo, koje čini reviziju po lokalima i prodavaoniciama, odredilo je dalje, da se zatvore slijedeći lokali: Radoševićeva gostionia u ulici Abbazia 22., gostionia „Zum goldene Anker“ na Tegeltiovej ulici i Poljajčeva prodaja povrća u ulici Franz Ferdinanda, na uglu ulice Nettuno, zatim Josht Wagnerovo pivotoče kod starog romonaričkog kupalista, te gostionia Hortensio Forlani, ulice Helgoland 37. Dovoljno se ponovno otvorenje ovih lokala, kao da se ih bude očistilo kako treba.

Mornarički konsumni magazin. U utorak dne 31. augusta prije podne ostali su mornarički konsumni magazin prije zatvoren radi sastavljanja inventara.

Povjerenstvo za aprovizaciju. Od jučer prodaje se u općinskoj tržnici, i to: 8—11 sati utorju i popodne od 3—5 i 1 slijedećina po K 5'20 (ugarska) i K 5' (prokajdina) za kilogram.

Iznajmljuje se odmah soba i kuhinja. Upritali se kod Magajne kavane „Narodni Dost“